

بررسی میزان انگیزه‌ی دانشجویان پزشکی به یادگیری زبان انگلیسی

دکتر گیتی کریمخانلوئی^۱

ghiti@zums.as.ir

نویسنده مسئول: زنجان، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، دانشکده‌ی پزشکی، گروه زبان انگلیسی

دریافت: ۹۱/۱۰/۲۶ پذیرش: ۹۲/۵/۱۴

چکیده

زمینه و هدف: این مقاله عوامل موثر در نگرش و انگیزه‌ی دانشجویان پزشکی در فراگیری زبان انگلیسی را بررسی می‌کند. **روش بررسی:** در این مطالعه تعداد ۱۰۰ دانشجو شرکت داده شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها در خصوص فاکتورهای مرتبط با انگیزه از یک سو و نگرش دانشجویان به زبان انگلیسی از سوی دیگر، از پرسشنامه‌ی ترکیبی انگیزه و نگرش گاردنرو فلیتس استفاده شد. **یافته‌ها:** یافته‌های این تحقیق نشان داد که ۹۹ درصد از دانشجویان زبان انگلیسی را برای به دست آوردن شغل بهتر و ۹۷ درصد برای موفقیت در ادامه‌ی تحصیل می‌آموخته‌اند. همچنین در ارتباط با نقش خانواده فقط ۲۹ درصد از خانواده‌های دانشجویان آنان را به یادگیری زبان انگلیسی تشویق می‌نموده‌اند. به علاوه، ۹۳ درصد از دانشجویان اعلام نمودند که انگیزه‌ی اصلی آنان از آموزش زبان انگلیسی تعامل و ایجاد ارتباط با انگلیسی زبان‌هاست.

نتیجه‌گیری: داشتن انگیزه و نگرش مثبت از اهمیت ویژه‌ای در امر یادگیری زبان دوم برخوردار است. موفقیت در فراگیری و آموزش زبان دوم تا حدی به میزان انگیزه‌ی زبان‌آموز و نگرش او به زبان بستگی دارد.

واژگان کلیدی: نگرش، انگیزه، دانشجویان پزشکی

مقدمه

بررسی قرار داده است (۱ و ۲). از مهم‌ترین تحقیقاتی که نقش انگیزه را در آموزش زبان دوم برای نخستین بار بررسی نموده است تحقیق گاردینر در سال ۱۹۸۵ بوده است (۲). انواع انگیزه در آموزش زبان خارجی به طور کلی به دو نوع کلی تقسیم شده است انگیزه‌ی بیرونی و انگیزه‌ی درونی. انگیزه‌ی درونی ناشی از علائق شخصی است ولی انگیزه‌ی بیرونی مواردی مانند پیدا کردن یک شغل خوب است (۳).

در ایران بسیاری از دانشجویان آموزش اجباری زبان انگلیسی را به مدت حداقل ۷ سال سپری می‌کنند ولی فقط تعداد کمی آن را در حد مطلوب می‌آموزند. این عامل را شاید بتوان به انگیزه ربط داد انگیزه فاکتور مهمی در یادگیری است. در ۴ دهه‌ی گذشته تحقیقات زیادی در مورد ارتباط بین نقش انگیزه در آموزش زبان انجام شده است. مطالعات اخیر انواع انگیزه‌هایی که باعث بهبود یادگیری زبان می‌شود را مورد

۱- دکترای آموزش زبان انگلیسی، استادیار دانشگاه علوم پزشکی زنجان

انگیزش بود که بر پایه‌ی مقیاس لیکرت تنظیم شد. این پرسشنامه دارای دو قسمت بود که بخش نخست شامل اطلاعات جمعیتی مانند سن و جنس و بخش دوم شامل سوالات مربوط به انگیزه و نگرش بود.

یافته‌ها

نتایج پرسشنامه‌ی انگیزه

در این راستا و به منظور جمع‌آوری اطلاعات از دانشجویان گروه‌های پزشکی سوالات پرسشنامه به ۵ طبقه‌ی اصلی تقسیم بندی کردیم.

در پاسخ به سوال شماره ۱ مبنی بر اینکه "یادگیری زبان انگلیسی می‌تواند یک روز در به‌دست آوردن شغل مناسب مفید و کمک‌کننده باشد" ۷۵ درصد موافق ۴ درصد مخالف با این سوال بودند، ۲۲ درصد نظری نداشتند. می‌توان گفت اکثریت شرکت‌کنندگان با جواب‌های خود اعتراف کردند که یادگیری زبان در پیدا کردن شغل خوب به آن‌ها کمک می‌کند. در پاسخ به سوال ۳ "یادگیری زبان انگلیسی به من فرصتی خواهد داد تا با افراد بیشتر و متفاوت‌تری تعامل داشته باشم" ۷۲ درصد موافق بودند و دانشجویان به بعد اجتماعی زبان انگلیسی اعتقاد داشته‌اند و اینکه زبان انگلیسی به‌عنوان زبانی است که می‌تواند عامل افزایش ارتباطات در دهکده‌ی جهانی باشد. در پاسخ به سوال ۴ از این دسته بندی یعنی "توانایی صحبت کردن به زبان انگلیسی نشانه‌ی تحصیلات عالی است" اغلب نگرش‌ها منفی بود (۸۲ درصد) و این تنها موردی بود که مورد مخالفت قابل توجهی قرار گرفت. سوال شماره ۱۱ "خانواده ام اصرار دارند که من زبان انگلیسی را بیاموزم" تعداد موافقان بسیار اندک بود (۲۰ درصد). سوال شماره ۱۲ "قصد دارم مدرک TOEFL و IELTS را بگیرم" تعداد موافقان (۸۹ درصد) زیاد دلیلی بر انگیزه‌ی ابزاری دانشجویان است، به‌دلیل اینکه آن‌ها موفقیت خود را در یادگیری زبان جستجو می‌کنند.

دانشجوی علاقه‌مند و دارای انگیزه به دنبال ارتقای دانش خود از طریق آموزش زبان است. چنین دانشجویی همچنین تمایل دارد با نقش فعالانه و خود‌محور در یادگیری مداوم زبان دانش خود را تقویت نماید (۴). بیشتر تئوری‌های مربوط به انگیزه، انگیزه‌ی بیرونی را در نظر می‌گیرند و توجه اندکی به انگیزه‌ی درونی دارند یا به طور کلی انگیزه‌ی درونی را نادیده می‌گیرند (۵ و ۶). کارشن انگیزه را مهم‌ترین عامل مداخله‌گر در یادگیری ناخودآگاه زبان می‌داند (۷).

بر اساس مطالعات لامبرت بین نگرش و انگیزه و تسلط بر زبان دوم ارتباط مستقیم وجود دارد. بر این اساس موفقیت فراگیران به‌طور وسیعی مرتبط با نحوه‌ی نگرش و انگیزه آن‌هاست (۸).

همچنین فاکتورهای مداخله‌کننده در میزان انگیزه مورد مطالعه قرار گرفته است که از میان آن‌ها علاقه به زبان خارجی، فرهنگ مردم، میل به گسترش دید و دوری از زبان محلی، میل به رقابت جدید عوامل مهم در میزان موفقیت در یادگیری زبان خارجی گزارش شده‌اند (۹). مطالعات بعدی این یافته‌ها را تایید نمودند (۱۰). این مطالعه بر پایه‌ی تحقیقات لامبرت و گاردنر (۱۹۷۲) است (۵) این دو محقق پایه‌گذار تحقیقات نقش نگرش و انگیزه به‌عنوان شاخص‌های موفقیت یا شکست در فراگیری زبان خارجی به شمار می‌روند.

روش بررسی

شرکت‌کنندگان در این مطالعه ۱۰۰ دانشجوی گروه پزشکی در رده‌ی سنی ۱۸ تا ۲۱ ساله مشغول به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی زنجان بودند که در کلاس زبان انگلیسی به مدت ۲ ساعت در هفته شرکت می‌کردند. پرسشنامه‌ی ترکیبی اصلاح‌شده‌ی گاردنر (۲۰۰۱) و فلیتز (۱۹۸۸) (۶) در این مطالعه برای جمع‌آوری اطلاعات مورد استفاده قرار گرفت که شامل مجموعه‌ای از سوالات نگرش و

فراگیری زبان انگلیسی و حاوی ۹ سوال ۳ گزینه ای بود که شامل میزان علاقه و تعهد دانشجویان به انجام تکالیف زبان انگلیسی بود. در پاسخ به سوال ۱، دانشجویان اعلام کردند که زبان انگلیسی را مانند بقیه‌ی موارد درسی مطالعه می‌کنند (۶۳ درصد). همچنین ۷۱ درصد دانشجویان اظهار نمودند که با دقت مطالب کلاسی را مطالعه می‌کنند و این نشانگر اهمیت فراگیری زبان انگلیسی برای آن‌ها می‌باشد.

سوال ۵ در این قسمت بیشترین موارد موافقت را به خود اختصاص داد که بدان معناست که دانشجویان علاقمند به انجام تکالیف زبان انگلیسی می‌باشند (۸۰ درصد). جواب‌های داده شده به سوالات ۷ و ۸، بیان کننده‌ی انگیزه‌ی بالای دانشجویان برای کسب نمرات بالا در درس زبان انگلیسی بود (۶۹ درصد و ۷۸ درصد).

بحث

از دیدگاه بسیاری از متخصصین آموزش زبان، نگرش و انگیزه در یادگیری زبان دوم نقش مهمی را ایفا می‌کنند. انگیزه به عنوان میزان تلاش یک فرد برای فراگیری یک زبان خارجی به خاطر میل باطنی خود فرد و نیز به علت اظهار رضایت خود فراگیر از آموزش زبان خارجی می‌باشد. بدین ترتیب انگیزه به دو نوع عمده بر اساس این دیدگاه تقسیم می‌شود که شامل انگیزه‌ی درونی و انگیزه‌ی بیرونی یا ابزاری است. بر پایه‌ی این دیدگاه انگیزه‌ی بیرونی یا ابزاری تلاش برای یاد گرفتن زبان به عنوان وسیله‌ای برای رسیدن به اهدافی نظیر به دست آوردن یک شغل خوب یا قبولی در یک امتحان آینده ساز است و در حالی که انگیزه‌ی درونی تلاش برای ایجاد ارتباط با دنیایی دیگر و با مردمی با فرهنگ متفاوت است. گفته می‌شود مردمی که دارای انگیزه‌ی نوع دوم یا انگیزه‌ی ابزاری می‌باشند در آموزش زبان موفق ترند (۲). نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که یکی از انگیزه‌های دانشجویان برای یادگیری زبان انگلیسی به دست آوردن شغل

نتایج بخش نگرش پرسشنامه

این پرسشنامه شامل ۶ سوال بود. اغلب قریب به اتفاق دانشجویان (۷۳ درصد) اظهار نمودند، علاقه مند یادگیری زبان هستند و همچنین اکثریت آن‌ها ترجیح می‌دهند بیشتر وقت خود را صرف آموزش زبان انگلیسی به جای آموزش‌های دیگر بکنند (۶۹ درصد). ۵۸/۲ درصد اعلام نمودند که آموزش زبان هدف مهمی در دوره‌ی تحصیلی آن‌هاست. این موضوع علی‌رغم کمبودهای مشاهده شده در دانشگاه‌ها، منعکس کننده‌ی اهمیت زبان آموزی برای دانشجویان است. در پاسخ به سوال شماری ۶ مخالفت عمده‌ای وجود داشت؛ یعنی اینکه که ۹۹/۹ درصد آموزش زبان انگلیسی را به هیچ وجه وقت تلف کردن و یا بیهوده تلقی نمی‌کنند. این پرسشنامه نتیجه‌ی کلی نگرش سازنده‌ی دانشجویان را در امر آموزش زبان انگلیسی و مفید بودن زبان انگلیسی برای آنان در آینده نشان می‌دهد.

نتایج بخش نقش تشویق‌های خانواده

تشویق‌های خانواده در افزایش انگیزه‌ی شاگردان برای یادگیری زبان بسیار مهم است. گاردنر (۱۹۸۷) اظهار می‌دارد اگرچه دانشجویان حمایت خانواده را در روند یادگیری خود بی‌تاثیر می‌دانند؛ ولی اشتیاق آن‌ها در یادگیری با تشویق‌های مناسب از سوی خانواده به صورت قابل توجهی افزایش می‌یابد. در پاسخ به سوال اول "خانواده‌ی من سعی دارد در یادگیری زبان به من کمک کند." این ارزیابی کمترین میزان موافقت را نشان داد (۲۹ درصد). عدم آگاهی خانواده را در آموزش زبان نشان می‌دهد. سوال دوم این بخش "خانواده‌ی من بر اهمیت زبان تاکید می‌کند."، نیز امتیاز پایینی (۳۰ درصد) را کسب کرد. این امر نشان دهنده‌ی عدم علاقه‌ی خانواده در کمک به فرزندان نشان نیست و شاید نشانگر عدم توانایی آن‌ها در این نوع حمایت‌ها باشد.

میزان انگیزه‌ی دانشجویان به آموزش زبان انگلیسی

بخش پنجم پرسشنامه شامل میزان انگیزه‌ی دانشجویان برای

بیشتر بود. همچنین ۹۳ درصد از دانشجویان اعلام نمودند که انگیزه‌ی اصلی آنان از آموزش زبان انگلیسی تعامل و ایجاد ارتباط با انگلیسی زبان‌هاست. در این تحقیق ۹۹ درصد از دانشجویان زبان انگلیسی را برای به دست آوردن شغل بهتر و ۹۷ درصد برای موفقیت در ادامه‌ی تحصیل بود. بر خلاف مطالعه‌ی قبلی و نیز مشابه تحقیق ما دانشجویان دختر دارای انگیزه‌ی بالایی نسبت به دانشجویان دختر در آموزش زبان انگلیسی بودند (۱۳).

نتیجه گیری

انگیزه و نگرش مثبت به یادگیری زبان دوم از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. موفقیت در فراگیری و آموزش زبان دوم تا حدی به میزان انگیزه‌ی فراگیر و نگرش او به زبان بستگی دارد.

می‌توان یافته‌های این پژوهش را به شرح زیر خلاصه نمود: دانشجویان به طور کلی نگرش مثبتی به آموزش زبان نشان دادند. عمدتاً معتقد بودند که یادگیری زبان به گسترش تعاملات و ارتباطات اجتماعی آن‌ها کمک می‌کند. رابطه‌ای قوی میان انگیزه و حمایت خانوادگی وجود داشت. یکی از مهم‌ترین اقدامات برای نیل به موفقیت در آموزش زبان ایجاد انگیزه در دانشجو است. یادگیری بهتر است تلاشی باشد برای تبدیل کردن آن به یک فعالیت لذت بخش برای دانشجو. فعالیت‌های آموزشی زبان باید هدف‌گرا باشند تا دانشجویان بدانند برای چه به یادگیری زبان می‌پردازند.

ولی باید در نظر داشت که یادگیری زبان خارجی با یادگیری سایر دروس متفاوت است. بنابر این آموزش زبان باید فاکتورهای مختلفی مبنی بر میزان موفقیت و یا مانع موفقیت هستند را در نظر داشته باشد. زبان قسمتی از هویت شخص است و برای انتقال این هویت به دیگران به کار گرفته می‌شود. در نتیجه یادگیری زبان خارجی تاثیر هب‌سزایی در تعامل دانشجویان دارد.

مناسب در آینده است. همان‌طور که در قسمت قبل اشاره شد ۷۵ درصد از دانشجویان به این سوال جواب مثبت دادند. همچنین از سایر عوامل انگیزه‌ی دانشجویان ایجاد تعامل با انگلیسی زبانان بود. تعدادی از دانشجویان انگیزه‌ی خود را از آموختن زبان انگلیسی به اخذ مدارک IELTS و TOEFL نسبت دادند تا در آینده امکانات ادامه‌ی تحصیل خود را تسهیل نمایند. همچنین در ارتباط با نقش خانواده فقط ۲۹ درصد از خانواده‌های دانشجویان در امر تشویق آنان به یادگیری زبان انگلیسی نقش مثبت داشتند. شایان ذکر است که تعداد زیادی از دانشجویان اعلام داشتند که تکالیف درسی را با علاقه انجام می‌دهند. یافته‌های این تحقیق موافق با تحقیق انجام شده توسط زهرا واعظ است. وی در تحقیق خود اظهار داشت که دانشجویان ایرانی دارای انگیزه‌ی بالا و نگرش مثبت به کلاس‌های آموزش زبان انگلیسی می‌باشند نوع انگیزه‌ی دانشجویان مورد مطالعه‌ی وی بیشتر نوع ابزاری بود (۱۱). همچنین در مطالعه‌ی دیگری توسط رهنما که بر روی ۹۴ دانشجوی ۱۹ تا ۲۳ ساله در دانشگاه آمریکایی در بنگلادش انجام گرفته است؛ این نتیجه حاصل شد که انگیزه‌ی دانشجویان بیشتر از نوع ابزاری بوده است. مطابق این تحقیق از مشکلات ذکر شده برای ایجاد انگیزه در دانشجویان آن است که اساتید در کلاس بیشتر از زبان اول یعنی زبان بنگالی به جای زبان انگلیسی استفاده می‌نمودند. همچنین در طی این تحقیق اظهار شده است که دانشجویان بنگالی دارای فرصتی برای تعامل با انگلیسی زبان‌ها نبودند بر عکس در کشوری مانند هندوستان چنین فرصتی برای دانشجویان علاقمند به آموزش زبان انگلیسی فراوان است. سعید رحمان اظهار می‌دارد که این فرصت‌ها خود عواملی برای ایجاد انگیزه‌ی بالا در دانشجویان می‌تواند باشد (۱۲). مشابه تحقیق ما، در مطالعه‌ی انجام گرفته توسط شامز دانشجویان دارای انگیزه‌ی برونی بالایی به فراگیری زبان انگلیسی بودند و انگیزه‌ی دانشجویان پسر از دانشجویان دختر به آموزش زبان انگلیسی

نظرات آن‌ها راجع به یادگیری زبان آگاه شوند. باید در دانشجویان اعتماد به نفس ایجاد کنند و تدریس را در سطح واقعی دانشجویان آغاز کنند و به آرامی مطالب را پیش ببرند. آنان باید از علایق و نگرانی‌های دانشجویان در مورد فراگیری زبان آگاهی داشته باشند (۱۴).

مکین تأیر تأکید می‌کند که دانشجویان باید در فعالیت های کلاسی درگیر شوند. ساختار کلاسی باید جدید و ابتکاری باشد و دانشجویان باید اجازتی شرکت در موضوعات کلاسی را داشته باشند. وی همهی این عوامل را در ایجاد و افزایش انگیزه لازم تلقی می‌کند (۱۵).

References

1- Dornyei Z. Conceptualizing motivation in foreign-language learning. *Language Learning*. 2005; 40: 45-781

2- Gardner RC, Lambert W. Attitudes and motivation in second language learning. Newbury House: Rowley, Mass; 1972.

3- Deci R L., Ryan R M. Intrinsic motivation and self-determination in human behavior. New York: Plenum Press; 1985.

4- Anstey M. Helping children learn how to learn. *Australian Journal of Reading*. 1988; 11: 269-277.

5- Gardner RC. Social psychology and second language learning: The role of attitudes and motivation, London: Edward Arnold; 2001.

6- Flaitz J. French Attitudes toward the Ideology of English as an international language. *World Englishes*. 1993; 12: 179-191.

7- Krashen S. Second language acquisition and second language learning . Oxford: Pergamon

همچنین پیشنهاد می‌شود اساتید نیاز دانشجویان خود را در یادگیری زبان شناسایی کنند. انگیزه‌ی دانشجویان می‌تواند با تأکید بر فعالیت‌هایی که آن‌ها مصمم بر انجام آن‌ها هستند گسترش یابد و نیز ایجاد شرایط مناسب در کلاس درس و کاهش استرس در دانشجویان با افزایش انگیزه در آنان با استفاده از فعالیت های جذاب از توانمندی های اساتید به شمار می رود .

باسون روش‌هایی را برای اساتید به منظور ایجاد انگیزه در دانشجویان ذکر می‌کند. اساتید باید از تجربیات کلاسی گذشته‌ی دانشجویان و

Press; 1981.

8- Lambert W E. Culture and language as factors in learning and education. In F. F. Aboud & R. D. Meade (Eds.), Cultural factors in learning and education (pp. 91–122). Bellingham: Western. Washington State University; 1974.

9- Rathunde K. All experiential perspective on education: A comparison of optimal experience (Flow) The OIY and Montessori Education. Manuscript submitted for review.

10- Schmidt R, Boraie D, Kassabgy O. Foreign language motivation: Internal structure and external connections. In R. Oxford (Ed.), Language learning motivation: Pathways to the new century (Technical Report #11, pp. 9–70). Honolulu: University of Hawai'i, Second Language Teaching & Curriculum Center. 1996.

11-. Vaezi Z. Language learning motivation among Iranian / Undergraduate students, *World*

Applied Sciences Journal.2008;5(9):54-61

12- Rahman S. Orientation and motivation in English language learning, A study of Bangladesh students at undergraduate level. *Asian EFL Journal*.2005; 2:

13- Shams M. Students' attitudes, motivation and anxiety towards English language learning.

Journal of Research and Reflections in Education.2008;2(2):121-124.

14- Bassano S. Helping Learners Adapt to Unfamiliar Methods. *ELT Journal*.1986; 40: 13-19.

15- Maccintyre PD. Willingness to communicate in the second language, *The Modern Language Journal*.2007; 91: 564-576 .

Archive of SID

Breathing Life into ESP Classrooms: The Role of Motivation and Attitudes

Karimkhanlouei G¹

¹Dept of English Language, Zanjan University of Medical Sciences, Zanjan, Iran

Corresponding Author: Karimkhanlouei G, Dept of English Language, Zanjan University of Medical Sciences, Zanjan, Iran

Email: ghiti@zums.as.ir

Received: 15 Jan 2013 **Accepted:** 5 Aug 2013

Background and Objectives: This research is an endeavor to study the effect of attitudes and motivation on learning English language amongst medical students of different fields.

Materials and Methods: The participants included 100 students from Zanjan university of Medical Sciences attending an English course for two hours per week. A combination of Garneder's questionnaire of attitudes and motivation with that of Flaitz's was used to collect the necessary data. The collected data were analyzed by means of SPSS software.

Results: The results showed that positive attitudes and high motivation have a strong impact on the students' interest in learning.

Conclusion: Teachers ought to focus on the dynamic process of language learning and act as initiators to motivate language learners. The data have also pedagogical implications for teachers of English language courses.

Keywords: Attitudes, Motivation, Students of medicine